

การเงิน (Finance)

การวิเคราะห์ต้นทุนและการคิดเชิงกลยุทธ์

ต้นทุน หมายถึง การที่กิจการได้จ่ายเงินสดหรือสิ่งที่เทียบเท่าเงินสดหรือเป็นเงินสินเชื่อหรือการสัญญาว่าจะจ่ายเงินสดให้ในอนาคตโดยมีวัตถุประสงค์การจ่ายเพื่อก่อให้เกิดรายได้

การบันทึกต้นทุน รายการต้นทุนที่เกิดขึ้นสามารถเลือกที่จะบันทึกต้นทุนที่ได้ ๒ กรณี คือ สินทรัพย์และค่าใช้จ่าย ต้นทุนที่ก่อให้เกิดรายได้มากกว่ารอบปีบัญชี จะบันทึกไว้ในบัญชีสินทรัพย์ที่เรียกว่าการลงทุน เมื่อเวลาผ่านไป ส่วนของสินทรัพย์ที่ใช้ประโยชน์จะถูกบันทึกรับรู้เป็นค่าใช้จ่าย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมสอดคล้องกับประโยชน์หรือรายได้ที่รับรู้ในงวดเดียวกัน

ประเภทของต้นทุน

จำแนกตามพฤติกรรมของต้นทุน	ต้นทุนผันแปร มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของระดับกิจกรรม แต่ต้นทุนผันแปรต่อฐานของกิจกรรมหนึ่ง ๆ จะมีค่าคงที่ต้นทุนคงที่ มีลักษณะคือ ต้นทุนคงที่โดยรวมจะยังคงเท่าเดิมแม้มีการเปลี่ยนแปลงระดับกิจกรรมการดำเนินงาน แต่ต้นทุนคงที่ต่อฐานกิจกรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงข้ามกับระดับกิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงต้นทุนผสม เป็นต้นทุนที่มีลักษณะพฤติกรรมทั้งแบบต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่รวมอยู่ในต้นทุนเดียวกัน บางครั้งอาจเรียกว่า ต้นทุนกึ่งผันแปร หรือต้นทุนกึ่งคงที่
จำแนกต้นทุนเพื่อจัดสรรเข้าหน่วยต้นทุน	ต้นทุนทางตรง เป็นต้นทุนที่สามารถระบุเข้าสู่หน่วยต้นทุนได้ง่ายต้นทุนทางอ้อม เป็นต้นทุนที่ไม่สามารถระบุสาเหตุของการเกิดต้นทุนว่าเกิดจากหน่วยต้นทุนใด
จำแนกต้นทุนตามความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	ต้นทุนส่วนแตกต่าง เป็นต้นทุนที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง เมื่อนำทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นไปได้ของการเลือกปฏิบัติมาเปรียบเทียบกันต้นทุนจม เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นไปแล้วและไม่สามารถจะทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้หลังจากที่ทำการตัดสินใจไปแล้ว ต้นทุนจมนี้จะไม่เกี่ยวข้องหรือไม่มีผลต่อการตัดสินใจในอนาคตต้นทุนเสียโอกาส เป็นจำนวนเงินของรายได้ที่พึงจะได้รับแต่กิจการได้ปฏิเสธที่จะรับ เพราะได้ตัดสินใจเลือกที่จะกระทำในอีกทางเลือกหนึ่งที่มีความเหมาะสมหรือให้ผลตอบแทนดีกว่า
จำแนกต้นทุนตามความรับผิดชอบของผู้บริหาร	ต้นทุนที่ควบคุมได้ (Controllable Costs) ต้นทุนที่เกิดขึ้นและสามารถควบคุมได้โดยผู้บริหาร ซึ่งระดับความสามารถในการควบคุมต้นทุนจะขึ้นอยู่กับระดับชั้นของผู้บริหารว่าจะมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องใดบ้างต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ (Non – Controllable Costs) เป็นต้นทุนที่นอกเหนืออำนาจของผู้บริหารที่จะควบคุมต้นทุนเหล่านั้น เช่น ผู้จัดการโรงงานไม่สามารถควบคุมสัญญาว่าจ้างของพนักงานได้ เป็นต้น
จำแนกต้นทุนตามหน้าที่การผลิต	ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไม่ว่าจะเป็นส่วนของวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิต รวมถึงต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อทำการแปรสภาพวัตถุดิบให้กลายเป็นสินค้าหรือเป็นต้นทุนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตภายในองค์กรทั้งหมดต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต เป็นต้นทุนส่วนที่นอกเหนือจากต้นทุนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิตทั้งหมด ซึ่งเป็นต้นทุนในส่วนของกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ของสำนักงาน เช่น ต้นทุนในการขาย หรือต้นทุนในการบริหารงาน

ความหมายเฉพาะด้านการบัญชี

ข้อสมมติฐานทางการบัญชี	๑. เกณฑ์คงค้าง หมายถึง ผลกระทบของเหตุการณ์และรายการต่าง ๆ ที่รับรู้ในงบการเงินเมื่อเหตุการณ์หรือรายการนั้นเกิดขึ้น และได้รายงานหรือเหตุการณ์นั้นไว้ในงวดที่เกี่ยวข้อง ๒. หลักการดำเนินงานต่อเนื่องหรือการดำรงอยู่ของกิจการ
ลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน	๑. ความเข้าใจได้ ต้องสามารถเข้าใจได้ในทันทีที่ผู้ใช้งบการเงินใช้ข้อมูลดังกล่าว ๒. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาได้ ๓. ความมีสาระสำคัญ บางกรณีลักษณะของข้อมูลเพียงอย่างเดียวก็เพียงพอต่อการพิจารณาว่าข้อมูลมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจหรือไม่ ๔. ความเชื่อถือได้ ข้อมูลจะมีคุณสมบัติของความเชื่อถือได้ หากปราศจากความผิดพลาดที่มีสาระสำคัญและความลำเอียง ๕. การเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรม ข้อมูลจะมีความน่าเชื่อถือ เมื่อรายการและเหตุการณ์ทางบัญชีได้ถูกแสดงไว้อย่างเที่ยงธรรมตามที่ต้องการให้แสดง ๖. เนื้อหาสำคัญกว่ารูปแบบ ข้อมูลต้องบันทึกและแสดงตามเนื้อหาและความเป็นจริง ๗. ความเป็นกลาง ข้อมูลที่แสดงมีความน่าเชื่อถือ เมื่อมีความเป็นกลาง ๘. ความระมัดระวัง การใช้ดุลยพินิจที่จะเป็นในการประมาณการภายใต้ความไม่แน่นอน เพื่อให้สินทรัพย์หรือรายได้แสดงจำนวนสูงเกินไป และหนี้สินหรือค่าใช้จ่ายแสดงจำนวนต่ำเกินไป ๙. ความครบถ้วน โดยคำนึงถึงความมีสาระสำคัญของข้อมูลและต้นทุนในการจัดทำรายการ การละเว้นไม่แสดงบางรายการในงบการเงินจะทำให้ข้อมูลผิดพลาดหรือทำให้เข้าใจผิด ๑๐. การเปรียบเทียบกันได้ ต้องสามารถเปรียบเทียบงบการเงินของกิจการในรอบระยะเวลาต่างกัน เพื่อคาดคะเนถึงแนวโน้มของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ

การคิดต้นทุนต่อหน่วย

ต้นทุนต่อหน่วยของสินค้าหรือบริการถือเป็นข้อมูลทางบัญชีที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการคำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือ คิดเป็นต้นทุนสินค้าที่ขาย ต้นทุนต่อหน่วยจะช่วยในการกำหนดมูลค่าของสินค้าหรือเป็นการบริหารเพื่อการตัดสินใจ

การคำนวณต้นทุนต่อหน่วย คือการกำหนดสิ่งที่จะรวมเป็นต้นทุน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ทางตรง ค่าแรงทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิต

บทบาทของต้นทุนต่อหน่วย คือ การประยุกต์การคำนวณหามูลค่าสินค้าคงเหลือและต้นทุนสินค้าเพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบการเงินและเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ

ขั้นตอนในการวางแผนกลยุทธ์ทางการเงิน

๑. การวิเคราะห์ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินวิเคราะห์แนวโน้มเพื่อทราบจุดอ่อน จุดแข็ง
๒. วางแผนกลยุทธ์ นำจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรคมาวางแผนให้เหมาะสมกับสถานการณ์
๓. ติดตามและประเมินผล ใช้กลยุทธ์แก้ไขจุดอ่อนของกิจการและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์

ผลลัพธ์ทางการเงินกับกลยุทธ์ขององค์กร

การจัดการกลยุทธ์ในด้านการเงินที่ดี จะนำธุรกิจสู่เป้าหมายสูงสุดได้หากแสวงหาเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีต้นทุนต่ำสุดในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ นำเงินลงทุนไปจัดสรรลงทุนในแหล่งต่าง ๆ ด้รับผลตอบแทนกลับมาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายสูงสุดของการบริหารการเงินคือ เพื่อให้กิจการมีมูลค่าสูงสุด

ผู้จัดการด้านการเงิน ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบร่วมกับผู้บริหารส่วนอื่น ๆ ในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. การวางแผนและกำหนดเป้าหมายขององค์กร
๒. พิจารณาปริมาณและช่วงเวลาที่ต้องการใช้เงิน
๓. พิจารณาการจัดหาแหล่งเงินทุน
๔. พิจารณาการจัดสรรการใช้เงินทุน
๕. ติดตามและประเมินผล

การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางการเงิน หากต้องการจะวัดถึงประสิทธิภาพหรือผลลัพธ์ทางการเงินขององค์กร การพิจารณาเฉพาะตัวเลข ยอดขาย รายได้ หรือกำไรเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากข้อมูลเหล่านั้นอาจไม่ได้สะท้อนถึงความสัมพันธ์ของกิจการอย่างแท้จริงก็ได้ ดังนั้น จึงมีเครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางการเงินขององค์กร ได้แก่ การใช้อัตราส่วนทางการเงิน

หมวดสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)	๑. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) = $\frac{\text{Current Assets (สินทรัพย์หมุนเวียน)}}{\text{Current Liabilities (หนี้สินหมุนเวียน)}}$ แสดงถึงกิจการมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนอยู่กี่เท่า ถ้าอัตราส่วนมีค่าต่ำ แสดงว่าสภาพคล่องต่ำ มีสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยเมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียน และถ้าอัตราส่วนมีค่าสูงแสดงว่ากิจการมีสภาพคล่องสูง กิจการมีสินทรัพย์ระยะสั้นที่จะนำไปชำระหนี้ระยะสั้นได้
	๒. อัตราส่วนวัดสภาพคล่องที่แท้จริง (Quick Ratio) = $\frac{\text{(เงินสด) + (ลูกหนี้การค้า)}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$ ใช้วัดสภาพคล่องที่แท้จริงของกิจการ Current Ratio สินทรัพย์หมุนเวียนมีหลายรายการ บางรายการอาจเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ยาก ดังนั้น หากจะวัดสภาพคล่องที่แท้จริง ควรที่จะพิจารณาในส่วนของเงินสดและลูกหนี้การค้าเท่านั้น ถ้าอัตราส่วน Quick Ratio มีค่ามากแสดงว่ามีสภาพคล่องสูง และถ้ามีค่าต่ำ แสดงว่ามีสภาพคล่องต่ำ
หมวดความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage Ratio)	๑. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity: D/E Ratio) = $\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$ ใช้วัดความเสี่ยงของกิจการในการชำระหนี้สิน ถ้ามีค่าต่ำ แสดงว่ามีหนี้สินน้อย ความเสี่ยงในการชำระหนี้ต่ำ แต่ถ้ามีค่าสูง แสดงถึงมีหนี้สินมาก ความเสี่ยงในการชำระหนี้ก็จะสูงตามไปด้วย
	๒. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (Debt to Total Assets: D/A Ratio) = $\frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$ เป็นการวัดอย่างหยาบ ๆ หนี้สินรวมของกิจการเป็นสัดส่วนเท่าไรต่อสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกิจการ ซึ่งค่าที่ได้ยิ่งมากแสดงถึงความเสี่ยงในการชำระหนี้ที่มากขึ้น

	๓. Time Interest Earned Ratio = $\frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ย}}$ เป็นตัววัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย ถ้าค่าที่ได้มีค่าต่ำ แสดงว่าโอกาสในอนาคตไม่เพียงพอต่อการจ่ายดอกเบี้ย
หมวดความสามารถในการดำเนินงาน (Operating Ratio)	๑. อัตราส่วนระยะเวลาเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้โดยเฉลี่ย = $\frac{\text{(ลูกหนี้การค้า * ๓๖๕)}}{\text{ยอดขายเครดิต}}$ (Average Collection Period for Debtors Ratio) หน่วยที่คำนวณได้จะเป็นจำนวนวัน แสดงถึงระยะเวลาหมุนเวียนเฉลี่ยที่ลูกหนี้ค้างชำระเงิน ถ้าอัตราามีค่าสูง แสดงว่าการหมุนเวียนเงินเป็นไปอย่างช้า ๆ ใช้ระยะเวลานานในการเรียกเก็บหนี้ อาจต้องพิจารณาว่า มีหนี้เสียเป็นจำนวนมากหรือการติดตามหนี้ อาจจะล้มเหลว และถ้าหากอัตรา มีค่าต่ำ แสดงว่ามีการหมุนเวียนของลูกหนี้ที่เร็ว มีการเรียกเก็บหนี้ที่มีประสิทธิภาพ ๒. อัตราส่วนระยะเวลาหมุนเวียนสินค้าคงคลัง = $\frac{\text{(สินค้าคงคลังเฉลี่ย * ๓๖๕)}}{\text{ต้นทุนขาย}}$ (Inventory Turnover) หน่วยที่ได้เป็นจำนวนวัน แสดงถึงประสิทธิภาพของการลงทุนในสินค้าคงเหลือของกิจการมีมากน้อยเพียงใด แสดงถึงระยะเวลาที่กิจการมีสินค้าคงเหลือค้างอยู่ในคลังนับตั้งแต่วันที่เริ่มผลิตจนถึงวันที่สามารถขายได้ ถ้าอัตราามีค่าสูง แสดงว่าระยะเวลาที่สินค้าอยู่ในคลังมีระยะเวลานาน แสดงให้เห็นว่าสินค้าอาจจะไม่มีคุณภาพหรือเสื่อมสภาพ หรือล้าสมัยได้ ๓. Total Assets Turnover = $\frac{\text{ยอดขาย}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$ ใช้วัดประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์รวมของกิจการว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อัตราามีค่าสูง แสดงว่ากิจการสามารถนำสินทรัพย์ที่มีอยู่เปลี่ยนเป็นยอดขายได้มาก และถ้าอัตราามีค่าต่ำ แสดงว่าการใช้สินทรัพย์ของกิจการมีประสิทธิภาพต่ำ
หมวดวัดความสามารถทำกำไร	๑. อัตราผลตอบแทนเบื้องต้นต่อยอดขาย = $\frac{\text{(กำไรเบื้องต้น * ๑๐๐)}}{\text{ยอดขาย}}$ (Gross Profit Margin on Sales) ใช้วัดความสามารถในการทำกำไรเบื้องต้น หน่วยที่วัดได้เป็นร้อยละที่แสดงถึงว่ากำไรเบื้องต้นที่ได้รับนั้น คิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของยอดขายที่กิจการได้รับทั้งหมด
	๒. อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขาย = $\frac{\text{(กำไรสุทธิ * ๑๐๐)}}{\text{ยอดขาย}}$ (Net Profit Margin on Sales) แสดงถึงสัดส่วนระหว่างกำไรสุทธิและยอดขาย ว่ากำไรสุทธิคิดเป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของยอดขายที่ได้รับทั้งหมด ถ้ามีค่าต่ำ แสดงว่ากิจการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่ำหรือมีต้นทุนที่สูง และถ้ามีค่าสูง แสดงว่ากิจการมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงหรือมีต้นทุนที่ต่ำ

	๓. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม = $\frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี * ๑๐๐}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$ (Return on Total Assets) ใช้วัดอัตราผลตอบแทนการลงทุน โดยไม่คำนึงว่าเงินที่ได้มาลงทุนนั้นเป็นเงินที่มาจากแหล่งเงินทุนใด ซึ่งอัตราที่มีค่ามาก แสดงถึงอัตราผลตอบแทนที่กิจการได้รับ เมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมมีค่าสูง และถ้าอัตรานี้มีค่าต่ำ แสดงถึงอัตราผลตอบแทนที่กิจการได้รับต่ำ

การวางแผนกลยุทธ์ทางการเงิน

เมื่อทราบจุดแข็ง จุดอ่อนของตนแล้ว ต้องมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายล่วงหน้า เพื่อนำเป้าหมายนั้นมาจัดทางการเงินล่วงหน้า ได้แก่ งบดุลและงบกำไรขาดทุน เพื่อนำงบนั้นมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินล่วงหน้า ส่งผลให้สามารถประเมินได้ว่าต้องการเงินทุนเพิ่มหรือไม่ จำนวนเท่าไร ช่วงเวลาใด จะมีปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้นหรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้เหล่านี้ ผู้บริหารจะนำไปจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงิน เช่น การใช้แผนกลยุทธ์แหล่งเงินทุน โดยการแปลงสินทรัพย์ให้เป็นหลักทรัพย์ (Securitization) หรือการแปลงหนี้ให้เป็นทุน ตลอดจนการหาพันธมิตรทางธุรกิจ ไปจนถึงการรวบรวมให้สถานะทางการเงินเข้มแข็งขึ้น เป็นต้น

การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ทางการเงิน

เมื่อนำกลยุทธ์ทางการเงินมาใช้ ต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบว่าเป็นเช่นไร ซึ่งการติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ทางการเงินก็คือเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือการใช้อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์แนวโน้ม รวมถึงการประมาณงบการเงินล่วงหน้า โดยนำมาเปรียบเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ในตอนแรกและอัตราส่วนทางการเงินที่คำนวณได้ในตอนท้ายว่ามีความแตกต่างกันเช่นไร วิธีนี้จะทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของตนเองและสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้เสมอ

สุภาพร แก้วถาวร
๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕